АҦСНЫ
АШӘҞӘЫҨҨЦӘА
РЕИДГЫЛА ИҬНАЖЬУА

АЛАШАРА

1

АЛИТЕРАТУРА-
САХЬАРКЫРАТӘ
АУААЖӘЛАРРА-
ПОЛИТИКАТӘ
ЖУРНАЛ

Иҭыҵуеит 1955 ш. раахыс

АРЕДАКТОР ХАДА
Анатоли Лагәлаа

АРЕДКОЛЛЕГИА:
Валентин Кәаӷәаниа
(аредактор хада ихаҭыԥуаҩ)
Алықьса Гогәуа
Виачеслав Бигәаа
Вахтанг Аԥҳазоу
Даур Наҷҟьебиа
Гәында Кәыҵниаԥҳа
Зураб Ҵьапуа
Гунда Сақаниаԥҳа
Дырмит Габалиа
Альбина Анқәабԥҳа
(аҭакзыԥхықәу амаӡаныҟәгаҩ)

АУААЖӘЛАРРАТӘ ХЕИЛАК:

Геннади Аламиа
Инал Габлиа
Енвер Ажьиба
Даур Ақаҩба
Абзагә Аҟалӷьба
Дифа Габниаԥҳа
Алина Жьиԥҳа
Владимир Занҭариа
Руслан Қапба
Валери Касланӡиа
Ҳаири Қәҭарба
Октаи Чкотуа
Анзор Мықәба
Заира Ҭҳаиҵыкәԥҳа
Алхас Чхамалиа

Аҟәа — 2024

Литературно-художественный и Общественно-политический журнал

Алашара (Свет)

Орган Союза писателей Республики Абхазия

Аредакциа адрес:
384901 Аҟәа
Аӡәанба имҩа, 9.
Ател: 226-25-42
772-70-86
990-44-35

e-mail: alashara55@mail.ru

Ажурнал «Алашара» аредакциа иаднакыло аматериалқәа зегьы кьыԥхьзароуп PT SANS ашрифт ала. Егьырҭ ашрифтқәа рыла икьыԥхьу акгьы аднакылаӡом.

Анбанҟәшәарахь ирыҭоуп 16.02.2024 ш.
Акьыԥхьразы анапы аҵаҩоуп 08.02.2024 ш.
АФОРМАТ 70х108 1/16
Иныҟәырԥшу амҿхак
12,5 кьыԥхь бӷьыц
Азаказ №
Атираж 500

Ареспублика Аԥсны
Аҳәынҭкарратә наплакы
"Акьыԥхь Аҩны".
Аҟәа. Ешба имҩа, 168.

Атехредактор:
Л. Амчԥҳа.
Акорректорцәа:
Л. Чамагәуаԥҳа,
И. Цьениаԥҳа,
М. Кәыцниаԥҳа.
Компиутерла акьыԥхь иаздырхиеит:
С. Сазԥҳа,
А. Аҟәсԥҳа

АХҚӘА

ДЫРМИТ ГӘЛИА ДИИЖЬҬЕИ 150 ШЫҚӘСА ҴИТ

Дырмит Гәлиа. *Ажәеинраалақәа* ... 3
Дырмит Гәлиа. *Агәалашәарақәа* ... 16
Ашәҟәыҩҩцәеи аҵарауааи – Дырмит Гәлиа изы 29

АХЬЗ ҾЫЦҚӘА

Елеонора Коғониаԥҳа. Ибрагим Ҷкадуа: «Сара иалсхит иауз — икьаҿыз амҩа». *Аиҿцәажәара* ... 32
Ибрагим Ҷкадуа. Аԥа ирхынҳәра. *Ажәабжь.* ... 37

ТАИФ АЦЬБА ДИИЖЬҬЕИ 85 ШЫҚӘСА ҴИТ

Валентин Кәаӷәаниа. Таиф Аҵьба аурыс поезиа аиҭагаҩык иаҳасабала ... 43
Елеонора Коғониаԥҳа. Римма Коғониаԥҳа: «Аԥсуаа Арӡынба изыҳәан аԥсра иаԥылон...» ... 53

Алықьса Гогәуа. Ашәаҵьҳәаҩ. *Ажәабжь* ... 59

ҲАԤХЬАҨЦӘА РАЖӘЕИНРААЛАҚӘА

Алик Лагәуа. *Ажәеинраалақәа* ... 98

Анатоли Лагәлаа. Ажәак ишашьҭоу изыршо... *Аиҿцәажәара* ... 104

АҾАР РЫБЖЬЫ

Абзагә Аҟалӷьба. *Ажәеинраалақәа* ... 109
Инал Гыцба. *Ажәеинраалақәа* ... 116
Аслан Занҭариа. *Ажәеинраалақәа* ... 120
Цьамбул Инҵьгиа. *Аминиатиурақәа* ... 126
Мадонна Ԥлиаԥӡҳа. Аԥсуа жәлар рлакәқәа раԥхьаӡатәи аизгақәа ирызкны ... 129

АԤСНЫ АШӘҞӘЫҨҨЦӘА РЕИДГЫЛА 90 ШЫҚӘСА АХЫҴИТ

Вахтанг Аԥҳазоу. Аԥсуа литература аҿиара амҩақәа. *Ажәахә.* ... 132
Адныҳәаларақәа ... 141

Анатоли Лагәлаа. Згәы еицамкуа аҵарауаҩ!.. ... 149

Аԥсуа фольклор аҟнытә ... 159

АҨЫЗА — АҨЫЗА ИЗЫ

Енвер Ажьиба. Иашәақәеи ихаҭареи еицуп ... 162
Ева Ҭаниаԥҳа. Алексема «Амш» аҟазшьарбагақәа аԥсуа бызшәаҿы ... 167

«Аԥсабара аҳәатәы уацныҟәар, акәа уҭанаҵоит» *Аиҿцәажәара аниҵеит Адгәыр Гәынба* ... 171

АԤСНЫ АФЫРХАЦӘА

Саида Ҳаҵьымԥҳа. «Уеибашьыҩны уҟазҵо, уԥсадгьыл абзиабара ауп». *Аиҿцәажәара* ... 176

АҬҴААРАДЫРРА

Инал Гыцба. Уазбаҟь изку жәлар рашәа акәшамыкәша ... 190
Шьазина Цьаԥуаԥҳа. Аишәачара иадҳәалоу аҵасқәа: «Ахаҵгыла» ... 196

Ашәҟә ҿыцқәа ... 199

ЏЬАМБУЛ ИНЏЬГИА

Аминиатиурақәа

Быҕькаҧсан

Амҩа данын Аамҭа иаркароз ауаҩы, аха Аҧсҭазаара аракәа ашәҭ еиҧш иахьынҳалаз, ҳамҭакы...

Амҩа данын ауаҩы – быҕькаҧсан зхы зхашҭуаз.

Ажьыргәыц алаҕырӡқәа

Аҳаҧшьа иагмызт ажьыргәыц алаҕырӡқәа. Ишхьаз аҩы – иаршуан ашьа. Ахәыштаарамца инацәыхарамкәа аҟәышра ӡыхьҵас икаҭәон. Уи иаҿыхәоз – рхы рхашҭуамызт. Усҟан, аҟәыҕара иарыцыз ажәа, адоуҳамч рныруан ашьанҵамҩа аханатә изқәашьыз. Аҵх ашьана рзыгәдууа адунеи ду иаҟәырҷахоу жәларык ршьамдгьыли дареи алаҧш рыхнагон, аха хьаак иаҵан...

Имацәысит...

Ахәырбҕьыц иақәҭәон ажьыргәыц алаҕырӡқәа. Аҧсреи Аҧсҭазаареи жәларык рҿы еиҭахарцу?!

Амзаҿа зхагылаз аҕбақәа амшын агәы рҕҕаны рҿаархон. Аҧышәара ду иаамҭан...

Уиаахыс шеишықәса цахьоузеи. Аҧша зҭашәышәуа аҳаҧшьақәа иахьагьы иҭынхадоуп. О Анцәа, урҭ рышәиҧхьыӡ ҳацәыхьча!

Агәхьаагара

Икыҷхьаз анапқәа ашәҭ ҿырхит, агәы ианырырц хара иаанхаз - ааҧын афҩы.

Агәы аҧсымҭа

– Сышәҭыц, баҧхьама сысаламшәҟәы?

– Уара ишутәыз здыруазар, егьаасыртуамызт! – наиаҭалкит, зны лыҧхыӡ иалаз, тәымуаҩык.

Акаҭа

– Уԥшьи, даду! Абызкаҭаҳа ахьычԥагьыр акит.

– Уажәазы, ус ауп, дад! – дқәыԥсычҳаит абырг. Иабеидыруаз усҟан арԥыс, ԥсы зхоу зегьы аԥсҭазаара абызкаҭаҳа ишаҿашәаахьаз.

Агара

Аԥхьа-жәа гәылшәон...

Зы-хәҭеи дгьыл-хәҭеи рҿеилдыргон...

Ишарккон...

Мчы-бжьык – ԥсы-зхоу ашон. Уинахыс, аԥсҭазаара кьаасуан...

Агара – лаԥшыхаак зхыу дгьыл хәҭак.

Агара игарҵуаз – Арҵаҩы и-ҵа-дырцәан...

Рбыз-шәа – аԥсабара абжьыхаа...

Ргәадура – рыԥс-адгьыл.

Аамҭа кәаруан...

Аԥсҭазаара наскьацыԥхьаӡа – аҽаԥсахуан ахдырра... Еицакуан зегьы... Аԥсҭазаара шкьаасыц икьаасуан, аха агара игарҵуаз еиҳа-еиҳа рхы рхашҭуан...

Хәылԥыеҵәа ажәҩан акәа иахьҭаршәыз хьаак аҿықәын...

Аамҭа ԥышәырччон...

Асааҭ ахыцқәа ирынхалаз ахдырра, агара игарҵуаз рхаҿра шаԥсахыц иаԥсахуан...

Ашарккамҭаз шарԥыеҵәак згәылшәар – ахдырра хынҳәуан...

Аҵыхәтәантәи аҳамҭа

Икыдлаз амзаҿа илаԥш назирхон. Усҟан, жәларык иныҳәаԥхьыӡ рхьигӡахьан. Игәы егьа шәахсҭа анызаргьы, ԥхарра дук ахьацәымӡыцыз – насыԥын.

Ибла иаахгылон уи амш...

Агәалашәара ацәқәырԥа дышьҭнахуан. Ганкахьала, иаци иахьеи рышьхәа еивҵан, даҽаганкахьала – ахаан рыбжьалахьан.

Уи ауха иибаз аԥхыӡ ашьыжь акыр дархәыцит. Игәы иқәыҩуан ихааӡа илҿыҵшәаз ажәа, аха асахьақәеи ажәақәеи анааизига – агәыҩбара изцәырҵуан. «Уццакцәоит!» – дааннакыларц иалагон ихдырра. «Уаҳа сылшом», – хазы иуазыруан игәы...

Уи аҽны лҿаԥхьа игәы ицәыхтуан. Илҿыҵшәон дыззыԥшыз ажәахаа. Аха... Дшыццакцәаз аҟара игәы инаҭеит. Ибон ларгьы дуалыуашо акы

дшаргəаҭеиз. Лыблаҟәа ирҳәози лгәы ахымҩаԥгашьеи акыр ишеицәыхараз иныруан. Уи зыхҟьоз иара изы наунагӡа имаӡаны иаанхон…

Џаҭхьк азна ашҳам ижәызшәа, дыԥсу дыбзоу изымдырруа дгылан. Ларгьы лхьаа лыблаҟәа ишырхыз ибарҭан. Ишьамхқәа иҵнахырц аҭахызшәа, иҵааршәаха иҟаз ҟамаҿык, ԥхарра згымыз игәы иназцазшәа ибеит. Убысҟан ауп ианеиликаазгьы заҟа бзиа дибоз…

Уажәшьҭа аҭагылазаашьа дшалҵра дхәыцуан. Егьа уадаҩра дрыниаргьы ауаҩы, аччаԥшь игәы аԥсахуеит. Иахьынӡаилшоз ихьаа хәаҽны, днылҿаччеит. Идыруан иччаԥшь бзиа ишылбоз. Ахьаа зхыз лыблаҟәа ԥхаррак нарыцалон. Ари, илиҭоз аҵыхәтәантәи ҳамҭан… «Бзиала! Наунагӡа бзиала! Иреиҕьу анасыԥ!» – инаҿыҵшәон идысхьаз игәы…

Иԥсы злаз лыҩны аҟынӡа днаскьеигеит. Ианеиԥырҵуаз аҩыцьагьы ажәак аҳәара рзыгәаҕьуамызт. Агәы анхәу – ажәаҟәа рҽырҵәахуеит усгьы. Аҵыхәтәан, ишицәыуадаҩызгьы лыблаҟәа днархыԥшылан, иҭабуп иҳәеит.

Днеиуан ларгьы лхы лыкәаҽ. Ибарҭан лгәи-лылаҕырӡи шеилаҵәоз, аха иара иеиԥш, ларгьы ачҳара ду лаҭәааршьахьан. Дхынҳәуан иаргьы аҩныҟа. Иблаҟәа ирбоз адунеи уеизгьы ицәтәымхахьан. Зны дзырԥхоз ацәанырра, ҟәараҕушәа ихәда ааҩнаҵәон уажәы.

«Духаршҭ!» – иҳәҳәон ихдырра. «Иуԥсыхәозеи шьҭа?» – игәынқьуан игәы…

Уиаахыс заҟа мши-ҵхи рҽеилдыргахьоузеи.

Уажәы амзаҿа дахьаҵаԥшуаз ччаԥшьк иҟьышәҟәа инрыҟәхәмаруан. Аҵыхәтәан, дагьазааиуан лкаак: «Ахдырра – зеиҕьыҟам ҩәроуп, ацәанырра – аԥсҭазаара иашәҭыцуп, аамҭа – урҭ аҩба еинзыршәо бжьаҟазаҩуп».